

Å bestille kunnskaps- oppsummeringer

- en kort veiledning

1

Hva lurer du på?

Du bør bruke litt tid på å formulere et godt forskningsspørsmål (PICO)

Forberedelse

2

Hva finnes fra før?

Finnes det allerede en kunnskapsoppsummering eller retningslinje som svarer på spørsmålet?

3

Ta kontakt

Ta kontakt med kunnskapsleverandøren. I dialog kan dere avgjøre hvor mye tid og ressurser som skal brukes og hvilken type kunnskapsoppsummering du trenger

Bestilling

4

Hvordan bruker du kunnskapsoppsummeringen?

Når du har fått svar på spørsmålet: Hvordan tolke og videreformidle? Hvordan ta en beslutning?

Etterarbeid

Hva lurer du på?

Du bør gå noen runder for å få tak i hva du egentlig lurer på. Prøv å presisere så godt som mulig. Dersom du jobber med et prosjekt som er bredt og for eksempel tar for seg "alt", så kan det være lurt å dele inn i flere underspørsmål. Har andre lurt på noe av dette før og eventuelt laget råd, anbefalinger, retningslinjer eller systematiske oversikter?

Beskrivelse og tips til spørsmålsformulering kan du for eksempel finne inne på helsebiblioteket.no, mestring.no eller søkogskriv.no.

Eksempel – første runde i spørsmålsformuleringen

Hva fungerer og hva fungerer ikke innen kommunal omsorgstjeneste?

Spørsmålet over er uklart og upresist. Her lønner det seg å gå flere runder med å tydeliggjøre og å prioritere hva du søker svar på. Du bør definere **hva** som skal undersøkes og blant **hvem**. Det er også en fordel om du har gjort deg opp en mening om **utfallet** (det du ønsker ny kunnskap om).

Her er noen spørsmål du kan stille deg for å få mer klarhet i hva du søker svar på:

Hva: Du bør definere hva du mener med "hva som fungerer eller ikke fungerer". Er det snakk om å identifisere ulike tiltak i kommunal omsorgstjeneste og se på hvilke som har god effekt og hvilke som ikke har god effekt?

Hvem: Du bør definere "kommunal omsorgstjeneste". Mener du alle typer tjenester som tenkelig kan falle inn under termen, eller er det én eller noen konkrete omsorgstjenester du tenker på? Er det snakk om å undersøke noe blant de som jobber i tjenestene eller de som bruker tjenestene, eller begge deler?

Utfall: Hva ønsker du ny kunnskap om? Hva skal være et godt mål på effekten? Skal utfallet være arbeidstilfredshet blant de som jobber i tjenestene, brukernes helse og livskvalitet eller både og pluss flere?

PICO – et verktøy for å lage gode forskningsspørsmål

Ved å gå flere runder i spørsmålsformuleringen, er du godt i gang med å kunne starte en prioritering av eventuelle underspørsmål. For å få god struktur og tydeliggjøre spørsmålene dine, så finnes det et verktøy, **PICO**. PICO er en engelsk forkortelse for de viktigste elementene som bør være med i et spørsmål:

PICO-tabell

P

(problem/population)

Her definerer du **hvem eller hvilken gruppe personer** som skal undersøkes. Det kan være snakk om alt fra én type pasient eller pasientgruppe til "alle".

Noen eksempler: slagrammede, beboere på eldreheim, barn av foreldre med rusproblemer, pårørende, alle over 65 år, kvinner osv.

I

(intervention)

Her definerer du **hva** som skal undersøkes. Det er altså snakk om tiltak/intervensjon/eksponering.

Noen eksempler: musikkterapi, hjertemedisin, rådgiving, oppgaveforskyvning, samhandling, telemedisin osv.

C

(comparison)

Her definerer du hva tiltaket/intervensjonen/eksponeringen skal **sammenlignes med**.

Noen eksempler: vanlig eller eksisterende praksis eller et annet tiltak, ingen tiltak eller placebo osv.

O

(outcome)

Her definerer du **utfall**. Det vil si det du ønsker ny kunnskap om eller det du ønsker at effekten skal måles i.

Noen eksempler: livskvalitet, blodtrykk, infeksjon, kunnskap, arbeidstilfredshet, belastning, smerte, økonomiske besparelser, tidsbruk, mestring osv.

Eksempel – andre runde i spørsmålsformuleringen, PICO

Hva fungerer og hva fungerer ikke innen kommunal omsorgstjeneste?

Etter å ha gått en runde under spørsmålsformuleringen, så vil det kunne være mulig å fylle ut ett eller flere PICO-skjema.

Det brede og noe uklare spørsmålet i tittelen over, kan klarere defineres og eventuelt deles opp. Siden den personen som ønsker svar på spørsmålet i dette eksempelet jobber på en avdeling for demente ved et eldreheim, så er det naturlig å avgrense til denne settingen. Et eksempel på PICO-utfylling kan være:

P (problem/patient)	Eldre med demens som bor på eldreheim
I (intervention)	Tiltak eller praksis for å øke trivsel og trygghet
C (comparison)	Vanlig praksis, ingen spesielle tiltak
O (outcome)	Livskvalitet, trivsel, aktivitet og trygghet blant eldre med demens og deres pårørende

Hva finnes fra før?

Før du bestiller en kunnskapsoppsummering, bør du undersøke om det allerede finnes svar på spørsmålet ditt. Finnes det for eksempel råd, veiledere eller retningslinjer som kan besvare spørsmålet ditt inne på [Helsebiblioteket](#)?

Du kan også spørre en bibliotekar ved [Bibliotek for helseforvaltningen og Rusfagsbiblioteket](#) eller din lokale bibliotekar om hjelp til å gjøre litteratursøk.

Eller kanskje det allerede finnes internasjonale kunnskapsoppsummeringer som søker svar på det samme? For å søke etter internasjonale systematiske oversikter kan du bruke [søkeveiledning for systematiske oversikter](#). Det kan lønne seg å søke etter systematiske oversikter. I en [systematisk oversikt](#) har noen allerede gjort jobben med å finne, analysere og oppsummere studier rundt et spørsmål.

Å finne ut hva som finnes fra før, kan også eventuelt være en oppgave som **Folkehelseinstituttet** eller andre kunnskapsleverandører kan gjøre for deg. Hvis du har ett eller flere godt definerte forskningsspørsmål (PICO), så vil dette kunne bli en grei oppgave.

Ta kontakt

Det er viktig å finne et kompetansemiljø som har god erfaring og kompetanse i å lage den type kunnskapsoppsummering du er ute etter. Er du usikker på hvilken type kunnskapsoppsummering som passer best for ditt spørsmål, så kan du lese litt mer om dette på **Folkehelseinstituttets nettsider**.

I første omgang kan det være lurt å bruke **Bibliotek for helseforvaltningen og Rusfagsbiblioteket** eller **søketjenesten i Helsebiblioteket**. Dersom det viser seg at du trenger en ny kunnskapsoppsummering kan du kontakte **Folkehelseinstituttet** eller andre aktuelle kunnskapsleverandører.

Hvordan bruker du kunnskapsoppsummeringen?

Det er ikke alltid en kunnskapsoppsummering gir klare svar på spørsmålet ditt. Det kan også hende at den avdekker ett eller flere viktig **kunnskapshull**. Hvordan skal du da kunne gi råd, anbefalinger eller ta gode og velinformerte beslutninger?

Veldig ofte er forskning utgangspunktet for å jobbe kunnskapsbasert. Når forskningen ikke gir tydelige svar, så må allikevel en beslutning tas. Hvordan kan man ta en beslutning på best mulig grunnlag når forskningen (kunnskapsoppsummeringen) ikke gir klare svar? Å være **systematisk og transparent** er da det viktigste du kan være.

Det finnes ulike fremgangsmetoder og rammeverk for å jobbe systematisk og transparent. Ett av disse er basert på et internasjonalt rammeverk (Evidence to Decision, EtD) som blant annet Verdens helseorganisasjon (WHO) bruker. Dette rammeverket er beskrevet og satt inn i en kunnskapsbasert praksis kontekst **HER**.

Denne veiledningen ble utarbeidet i juni 2020 av Marita S. Fønhus (Helsedirektoratet), Therese K. Dalsbø (Folkehelseinstituttet) og Sigrun E. Aasen (Helsebiblioteket).

Sist oppdatert: 14. juli 2020